
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

המון שברירי אור: הסיפורת של דבורה בארון - 17002

תאריך עדכון אחרון 13-10-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2022

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר תמר הס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Tamar.hess@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש בדואל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

דבורה בארון היא הסופרת היחידה שזכתה למקום בקאנון העברי המודרני. דומה שבחלוף השנים ההערצה של קוראות, יוצרות ומבקרות כלפיה רק גוברת, והיא היתה לאייקון פמיניסטי עברי ויהודי. בארון היתה ממובילות המודרניזם העברי הנסיוני, סופרת פמיניסטית חדורת שליחות ובה בעת גם סופרת שהקדישה את כתיבתה לזכרון העיירה היהודית המזרח אירופית שאבדה. סמינר מונוגראפי זה יתמקד ביצירתה. נקרא את סיפורה, נעמוד על מאפייני הפואטיקה הסיפורית שלה ועל התימות המרכזיות המעסיקות אותם. נקרא את עיקרי המחקר החדש שנכתב על-אודות סיפורה בעשורים האחרונים ונבחן אותם בהקשרים של פמיניזם, מודרניזם והעליה השניה.

מטרות הקורס:

רכישת בקיאות מעמיקה בסיפורת של דבורה בארון והיכרות עם המודרניזם העברי בראשית המאה העשרים באימפריה הצארית ובארץ-ישראל. רכישת כלים ראשוניים למחקר פמיניסטי ונרטולוגי של סיפורת.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה סטודנטים יהיו מסוגלים לאפיין את הפואטיקה של דבורה בארון ולתאר את סיפורה המרכזיים; לזהות ולתאר, דרך הסיפורת של בארון, מאפיינים מרכזיים של המודרניזם העברי בסיפורת של ראשית המאה העשרים בתרבות העברית בזיקותיה לספרות הרוסית והיהודית; ליישם קריאה ביקורתית באמצעות כלים של תיאוריות פמיניסטיות ותיאוריות של נרטיב; לתאר ולאפיין את ראשית המודרניזם בסיפורת העברית בארץ-ישראל בתקופת העליה השניה; לזהות זיקות בין היצירה הסיפורית של תקופת העליה השניה לאירועים ומגמות היסטוריות ואידיאולוגיות של התקופה בארץ ישראל העותומנית; לתאר מגמות מרכזיות בביקורת ובמחקר הסיפורת העברית בעשורים האחרונים בארץ ובעולם, המיוצגות במחקר המתמקד בסיפורת של דבורה בארון.

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: יש להגיע לכל שיעור עם הסיפור בו נדון. כדאי להשיג לפני תחילת השנה את הספר "פרשיות" בו כונסו סיפורה של דבורה בארון (הוצאת מוסד ביאליק, בספרית הר הצופים לפחות עשרה עותקים וגם בספריה הלאומית יש עותקים להשאלה)

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא

2. מקורות והשפעה - בין צ'כוב ל"גניזה" (1908)

סיפורי דבורה בארון:

3. משפחה (פרשיות, 11-35)

4. קטנות (פרשיות, 36-55)

5. זיוה (פרשיות, 521-535)
6. לעת עתה (פרשיות, 445-518)
7. מאמש (פרשיות, 571-642)

- סיפורים נוספים (סיפורים אלו נקרא לסירוגין בין סיפורי בארון):
1. מ"י ברדיצ'בסקי, מחניים (ישנו בפרויקט בן-יהודה, עדיף לקרוא במהדורת קולות)
  2. גרשון שופמן, נקמה של תיבת זמרה (ישנו בפרויקט ב"י)
  3. יעקב שטיינברג, בת הרב (ישנו בפרויקט בן-יהודה)
  4. דוד פוגל, נוכח הים (ישנו בפרויקט ב"י)

חומר חובה לקריאה:

1. דבורה בארון, פרשיות מוקדמות (סיפורים) ההדיר והוסיף הערות: אבנר הולצמן, ירושלים: מוסד ביאליק, 1988.
2. דבורה בארון, פרשיות: סיפורים מקובצים, ירושלים: מוסד ביאליק, 2000 (או מהדורה קודמת).
3. נורית גוברין, המחצית הראשונה, דבורה בארון - חייה ויצירתה, תרמ"ח-תרפ"ג, ירושלים: מוסד ביאליק, ירושלים, 1988.
4. ורג'יניה וולף, חדר משלך (תרגמה לעברית: יעל רנן), קרן תל-אביב לספרות ולאמנות ע"ש יהושע רבינוביץ, סדרת ספרי מופת בשיתוף קרן יהושע רבינוביץ לאמנויות - תל אביב, תל-אביב: משכל, 2004.
5. אורלי לובין, אשה קוראת אשה, חיפה: הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה, 2003.
6. "דבורה בארון" בתוך: גרשון שקד, הסיפורת העברית 1880-1970, ירושלים ותל-אביב: הוצאת כתר והוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ח, 1977, 452-466.
7. עדה פגיס (עורכת), דבורה בארון: מבחר מאמרי ביקורת על יצירתה, תל-אביב, עם עובד, 1974.
8. Naomi Seidman, *A marriage made in heaven: The sexual politics of Hebrew and Yiddish (Contraversions ; 7)*. Berkeley, Calif.: University of California Press, 1997. (יש קישור למהדורה אלקטרונית בספרייה).
9. Shiela Jelen, *Intimations of difference : Dvora Baron in the modern Hebrew renaissance (1st ed., Judaic traditions in literature, music, and art)*. Syracuse, N.Y.: Syracuse University Press, 2007.
10. Sheila Jelen and Shachar Pinsker (Editors), *Hebrew, gender, and modernity : Critical responses to Dvora Baron's fiction (Studies and texts in Jewish history and culture ; 14)*. Bethesda, MD: University Press of Maryland, 2007.

חומר לקריאה נוספת:

1. דן מירון, בודדים במועדם, תל-אביב, עם עובד, 1987, חלק שני, ע"מ 115-429.
2. עמיה ליבליך, רקמות : שיחות עם דבורה בארון, ירושלים: שוקן, תש"ן, 1991.
- 3-עשרה, איריס פרוש, נשים קוראות: יתרונה של שוליות בחברה היהודית במזרח אירופה במאה התשע עשרה, תל-אביב: עם-עובד, ספרית אופקים, תשס"א, 2001.
4. שירן פריז, נישואים וגירושים בחברה היהודית באימפריה הרוסית, ירושלים: מרכז זלמן שזר, 2013.

המלצות נוספות ימסרו במהלך הקורס, אנא הקפידו לבדוק במערכת המודל.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 60 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 20 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

שימו לב: העבודה המסכמת תחזיק 60% מהציון הסופי. 40% מהציון בקורס זה יקבעו על-פי ההשתתפות הפעילה והמוכנות לשיעורים ועל-פי הגשה של דוחות (יומן) קריאה במשך הסמסטר.